

Erelid Servaas de Jong over
Vereniging Stadswerk Nederland

Terug naar de oorsprong

Michiel G.J. Smit, Redactie Stadswerk magazine

Servaas de Jong, het eerste erelid van Stadswerk, heeft het ontstaan van de vereniging in haar huidige vorm van nabij meegemaakt. Ook in de jaren erna is hij actief geweest, met name in de vakgroep Ruimtelijke Inrichting (RING) en zijn opvolger Ruimtelijke Ordening en Planologie (ROP). Hoe heeft hij die jaren ervaren en wat is zijn boodschap voor Stadswerk anno 2012?

>> Servaas de Jong was sinds midden jaren zeventig lid van het Nederlands Instituut voor Directeuren en Ingenieurs van Gemeentewerken (NIDIG), een van de fusiepartners die in 1992 Stadswerk zouden vormen. Ook daarvoor had de heer De Jong al een lange loopbaan achter de rug, die begon rond 1950. De Jong: 'Tijdens mijn studie aan de Academie voor Bouwkunst bleek voortdurend dat architectuur niet kan bestaan zonder stedenbouw, civieltechniek en ruimtelijke vormgeving. Je leerde dat geen vakdiscipline solo kan functioneren. Dat bleek ook bij mijn afstudeerproject: een museum in de Franse Vogezes, waarbij ligging en toegankelijkheid een belangrijke rol speelden. Dat is zo gebeven bij elk project dat in de praktijk aan de orde kwam.'

Voor de Jong begon een loopbaan waarin hij veel heeft bijgedragen aan de gebouwde omgeving. Hij begon bij ingenieursbureau Haskoning, stapte rond 1965 over naar Heidemij (de voorganger van ARCADIS), is toen voor zichzelf begonnen, heeft zich aangesloten bij een architectenbureau in Limburg en kwam uiteindelijk terecht bij de gemeente Zwijndrecht als directeur Stadsontwikkeling. Het was in die functie dat hij werd voorgedragen voor het lidmaatschap van het NIDIG. De Jong: 'Het was een nogal elitaire club, je kon alleen op voordracht en voorspraak lid worden.'

Wens tot integratie

Elitair of niet, de interesse in het vakgebied in bredere zin was gewekt bij De Jong. Hij was betrokken bij de organisatie van menig congres. Gaandeweg ontstond de gedachte dat het vakgebied dusdanig was veranderd, dat daar een ander soort vereniging voor nodig was. 'De integratie van verschillende disciplines liet te wensen over, het vakgebied had behoefte aan een integrale benadering. Min of meer toevallig waren er twee andere verenigingen met dezelfde gedachte: de Hinderwet- en Bouwtoezichtvereniging (HBV) en de Vereniging van Hoofden van Beplantingen (VHB). We zijn met elkaar in gesprek geraakt over een fusie, wat in 1992 heeft geleid tot de oprichting van de Vereniging Stadswerk Nederland.'

Binnen de kersverse vereniging werden diverse geledingen gevormd die recht deden aan het integrale en multidisciplinaire karakter van het vakgebied. Één van die geledingen was de vakgroep Ruimtelijke Inrichting (RING), die later is overgegaan in de vakgroep Ruimtelijke Ordening en Planologie (ROP). De Jong nam zitting in het bestuur van deze vakgroep. Hij bewaart er goede herinneringen aan. 'Er gebeurde enorm veel, we hadden een slagvaardig bestuur. Aanvankelijk waren we de kleinste vakgroep binnen Stadswerk, maar dat veranderde snel. Dat kwam mede door dat we in den lande actieve leden hadden die de activiteiten van de vakgroep ondersteunden.' Twee van deze activiteiten wil De Jong graag benadrukken. 'Met de Omgevingsarchitectuurprijs (OAP) lieten we zien wat het streven naar integraliteit oplevert in een concrete ontwerpopgave. Het heeft een aantal interessante prijsvragen opgeleverd met opvallend veel inzendingen. Steevast speelde de kwaliteit van samenwerking in de openbare ruimte een belangrijke rol. Niet alleen architectuur, maar de totale ruimtelijke omgeving. Helaas is de sponsor, de gezamenlijke betonfabrikanten, eruit gestapt en is de prijsvraag gestopt.'

Ontwerpsessies Openbare Ruimte (OOR)

De andere succesvolle activiteit van RING/ROP die speciale vermelding verdient is de Ontwerpsessies Openbare Ruimte (OOR). De Jong: 'We wilden als Stadswerk ons steentje bijdragen aan de opleiding van jonge vakgenoten. We hebben hiervoor samengewerkt met diverse hogescholen, universiteiten en gemeenten. De resultaten waren opvallend goed en in sommige gevallen zijn de studieopdrachten zelfs daadwerkelijk uitgevoerd. En net als bij de OAP was het multidisciplinaire karakter telkens een belangrijk gegeven.' Ook vandaag de dag is OOR nog een activiteit van Stadswerk die op brede belangstelling kan rekenen.

De Jong heeft namens RING/ROP ook zitting gehad in de redactiecommissie van Stadswerk magazine en heeft in die tijd 28 publicaties van zijn hand in het blad doen verschijnen. Hij heeft regelmatig gefulmineerd tegen zaken die in zijn

ogen niet deugden. 'Neem de toepassing van verkeersdrempels. Op de weg van Steenbergse naar Roosendaal, een stuk van ongeveer 7 kilometer, liggen er maar liefst dertig! Telkens remmen en weer optrekken, de auto en de inzittenden worden door elkaar geschud, dat is toch ontoelaatbaar?'

Kritischer worden

De Jong vindt dat de huidige vereniging de rol van kritisch beschouwer niet goed oppakt. 'Je mag best choqueren als de situatie daarom vraagt en

je nek uitsteken. Juist als het geluid vanuit Stadswerk komt, wordt het serieus genomen. Daarnaast vind ik dat het civieltechnische karakter van de vereniging wat sterker naar voren mag komen, ik vind het nu soms wat te soft en te veel over bestuurlijke zaken gaan.' De boodschap van erelid De Jong voor de jubilerende vereniging is dan ook duidelijk: terug naar de oorsprong. Wat is dan die oorsprong? De Jong: 'Een vereniging waarin integraal de disciplines zijn vertegenwoordigd waar gemeentelijke diensten mee te maken hebben.' <<

Wat vooraf ging

Vereniging Stadswerk Nederland is in 1992 ontstaan uit een fusie van drie verenigingen: het Nederlands Instituut voor Directeuren en Ingenieurs van Gemeentewerken (NIDIG) dat al begin twintigste eeuw werd opgericht, de Hinderwet- en Bouwtoezichtvereniging (HBV) en de Vereniging van Hoofden van Beplantingen (VHB). Met name van het NIDIG zijn nog diverse foto's bewaard gebleven uit de tijd van voor 1992. We tonen er drie.

NIDIG-bijeenkomst in 1959 in Amsterdam.

1967: het NIDIG hield jaarlijks een meerdaags congres, waarbij ook één dag was ingeruimd voor een samenzijn met de partners van de leden.

1973: wijlen prins Bernhard speldt een NIDIG-lid een onderscheiding op.